Bendruomenės pagrindas – kalba ir kultūra

Spalio mėnesį Vilniuje vyko renginiai, sukvietę lietuvius iš viso pasaulio: spalio 29–30 dienomis – Užsienio reikalų ministerijos organizuotas Globalios Lietuvos forumas „Valstybės ir diasporos partnerystė“ ir spalio 27 dieną – užsienio lietuvių organizacijų viešųjų ryšių seminaras. Į šiuos renginius iš Kijevo atvyko ir **Ukrainos Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Dalia Makarova**.

Dalia Makarova jau 37 metus gyvena Ukrainoje, yra aktyvi bendruomenės narė, dainuoja lietuvių chore, šoka folkloriniame ansamblyje „Sesulės“ ir jau 5-erius metus vadovauja Ukrainos Lietuvių Bendruomenei, yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės XV Seimo narė.

Tautinio kostiumo pristatymas Rodomyšlio pilyje, Vinicos srityje, 2016 m.

Dalios Makarovos paprašėme papasakoti apie Ukrainos Lietuvių Bendruomenės veiklą, džiaugsmus ir iššūkius, taip pat pasidalinti mintimis, kuo jai buvo naudingi minėti renginiai, kokią žinią ji parveš Ukrainos lietuviams.

Dalia Makarova pažymi, kad Viešųjų ryšių seminaras buvo ypač naudingas dėl praktinių užsiėmimų, kurių metu dalyviai mokėsi rašyti pranešimus spaudai, efektyviau bendrauti su Lietuvos ir kitų šalių žiniasklaida, pristatyti bendruomeninę lietuvių veiklą, kuriant teigiamą Lietuvos įvaizdį. Taigi dalyviai gavo ne tik teorinių žinių viešųjų ryšių, komunikacijos srityje, bet ir išmoko efektyviai pristatyti bendruomenių veiklą. O Forume vyko diskusijos užsienyje gyvenančių lietuvių tapatybės ir ryšio su Lietuva išlaikymo, paramos ir integracijos priemonių ketinantiems grįžti ir jau sugrįžusiems lietuviams ir kitais klausimais. Dalia Makarova dalyvavo diskusijose tema „Išvykusių tautinio tapatumo ir ryšių su Lietuva išlaikymas“, jose buvo keliamas klausimas, kaip surasti efektyviausių būdų ir formų išlaikyti lietuvių, gyvenančių užsienyje, tautinį tapatumą ir ryšį su Lietuva. Dalia sako, kad lietuvių bendruomenės pasaulyje skiriasi savo skaitlingumu, amžiumi. Štai, Ukrainos Lietuvių Bendruomenė yra senstanti, nauji nariai neįsitraukia į bendruomenės veiklą arba įsitraukia labai

mažai. O naujų žmonių reiktų, nes jie ateina su naujomis, kitokiomis idėjomis, su galbūt kitokiu požiūriu, naujomis mintimis, kaip skatinti veiklą, per bendrus projektus su išsibarsčiusiomis po šalį draugijomis ar netgi kitų šalių lietuvių bendruomenėmis.

Ukrainos lietuvių draugijų pirmininkų suvažiavime 2017 m.

Skelbiama,kad Ukrainoje gyvena apie 7,5 tūkstančių lietuvių, tačiau į bendrijos veiklą įsijungę tik kokie 500, o didžiausia – Kijevo Maironio lietuvių kultūros draugija vienija per 300 narių. Bendruomenė oficialiai Ukrainos teisingumo ministerijoje įregistruota 2004 metais, tačiau lietuviai pradėjo aktyviai burtis į regionines draugijas dar 1990-aisiais, po pirmojo Ukrainos lietuvių suvažiavimo Kijeve, į kurį susirinko lietuviai iš įvairių Ukrainos regionų. Ukrainos Lietuvių Bendruomenė jungia regionines draugijas, kurios vykdo kultūrinę, švietėjišką, socialinę veiklą. Ukrainos Lietuvių Bendruomenė nuo 1992 metų yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės narė, Bendruomenės pirmininkas ir rinkti atstovai atstovauja Ukrainos lietuviams Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seime, į kurį susirenka lietuviai iš viso pasaulio.

12-asis Ukrainos lietuvių dainų ir šokių festivalis, skirtas Zaporožės draugijos 20-mečiui

Dalia Makarova prisimena, kad pirmoji lietuvių draugija Kijeve susikūrė 1990 metais Kijeve ir buvo pavadinta Kijevo Maironio lietuvių kultūros draugija. Ši draugija davė pradžią kurtis kitoms lietuvių draugijoms regionuose. Pirmąjį Ukrainos lietuvių suvažiavimą 1992 metais ir suorganizavo Maironio lietuvių kultūros draugija, sukvietusi lietuvius iš įvairių šalies regionų. 1992 metais aktyviausi Lvovo lietuviai surengė pirmą susitikimą, o vėliau jau ir įkūrė „Medeinos“ draugiją. Netrukus susibūrė Belaja Cerkov lietuviai, pavadinę draugiją Vasario 16-osios draugija. 1999 metais Valentina Marija Loginova subūrė įvairiose Krymo vietovėse lietuvių grupes ir įkūrė Mikalojaus Konstantino Čiurlionio lietuvių kultūros draugiją. Tais pačiais metais buvo įkurta draugija Vinicoje. Toliausiai gyvenančių lietuvių – Zaporožėje – draugija buvo įkurta 1994 metais. Vėliau kūrėsi bendrijos Charkove (2000 metais), Dniepropetrovske ir Donecke (2002 metais). Taigi 1990-2002 metais Ukrainoje susikūrė 10 lietuviškų organizacijų. Nuo 1998 metų vyksta vieni svarbiausių renginių – tai Ukrainos lietuvių dainų ir šokių festivaliai. Jų metu ne tik pasirodo dainų ir šokių kolektyvai, tačiau susirenka ir regioninių lietuvių draugijų pirmininkai aptarti veiklos. Nuo 2012 metų pirmininkų suvažiavimai rengiami, glaudžiai bendradarbiaujant su Lietuvos ambasada, jos patalpose.

Bėgimas „Penki už Lietuvą“ 2017m.

Ukrainos lietuviai ne tik bendrauja tarpusavyje, tačiau ir palaiko glaudžius ryšius su Lietuva, kaip sako Dalia, svečiai iš Lietuvos mielai priimami. Štai Vinicoje vyko šokių ansamblio iš Lietuvos koncertas, o neseniai Lvove vyko didžiulis tautinių mažumų festivalis, į kurį atvyko ir ansamblis iš Lietuvos, taip pat dalyvavo ir lietuvių bendruomenė Ukrainoje. Dalia Makarova pasakoja, kad lietuvių bendruomenė nėra užsidariusi, aktyviai dalyvauja ir Ukrainoje vyksiančiuose renginiuose, kuriuose pristato Lietuvą. Netrukus ji pristatys Lietuvą ir Kijeve vyksiančiame etnoforume, į kurį pakviestos įvairios bendruomenės per dainą ir šokį pasakos apie savo šalies kultūrą. Gruodžio mėnesį Ukraina švenčia savo diplomatijos šimtmetį, į minėjimą pakviesta ir Lietuvos ambasada kartu su lietuvių bendruomene.

Šiuo metu Ukrainoje veikia 10 regioninių draugijų. Dalia apgailestauja, kad dėl padėties Kryme nebeveikia dvi lietuvių draugijos Sevastopolyje ir Simferopolyje, o dėl karo Donbaso ir Luhansko srityje nebeveikia Donbaso draugija.

Dalios Makarovos paklausėme, kaip Ukrainoje gyvenantys lietuviai rengiasi švęsti Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį. Dalia sako, kad bendruomenės nariai ne tik Ukrainoje paminės šią svarbią mūsų šaliai datą, tačiau atvyks ir į Lietuvą. Lietuvių bendruomenės choras jau repetuoja ir dalyvaus 2018 metais vyksiančioje Dainų šventėje Vilniuje. Taip pat planuoja pristatyti Ukrainos Lietuvių Bendruomenę bendrame renginyje „Šimtas Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“, kurį

organizuoja Pasaulio Lietuvių Bendruomenė bendradarbiaudama su Lietuvos Tautinių mažumų departamentu ir Liaudies kultūros centru. Dalia sako, kad svarbu, jog ir ukrainiečiai sužinotų apie mūsų šaliai svarbią datą, todėl planuoja renginius kartu su Lietuvos ambasada Kijeve, o folklorinis ansamblis „Sesulės“, kuriame dainuoja ir ji pati, norėtų apkeliauti šalies regionus ir kartu su tolimesniuose Ukrainos regionuose gyvenančiais lietuviais švesti Lietuvos gimtadienį.

Vasario 16-sios minėjimas, šoka folkloro grupė ,,Sesulės“, 2015 m.

Etnofolklorama 2017 m. lapkričio 24 d.

Bendruomenės pirmininkė džiaugiasi, kad Kijeve savo veiklą atnaujino lituanistinė mokykla. Šiuo metu Ukrainoje veikia jau dvi lituanistinės mokyklos – Kijeve ir Lvove. O Dniepre rengiami lietuvių kalbos kursai. Kijevo lituanistinėje mokykloje yra dvi klasės – vaikų ir suaugusiųjų. Mokytis lietuvių kalbos ateina ir ukrainiečiai, turintys verslo ryšių su Lietuva ar studijuojantys žurnalistiką, besidomintys istorija. O kadangi Ukrainos Lietuvių Bendruomenę sudaro tik mišrios šeimos, tėveliai atveda vaikus į lietuvišką mokyklą ir patys eina į kitą klasę mokytis lietuvių kalbos. Dalia pažymi, kad dažnai vyrauja stereotipas, esą, tik mamos gali išmokyti vaikus kalbos, ir jeigu mama lietuvė, tuomet stengsis, kad vaikai kalbėtų lietuviškai, o jeigu lietuvis sukūrė šeimą su ukrainiete, tuomet jau jų vaikai nebekalbės lietuviškai. Tačiau, pasakoja Dalia, yra ne vienas atvejis, kai tėtis lietuvis atveda vaikus į lietuvišką mokyklą ir pats namie moko vaikus kalbėti lietuviškai, pažinti savo šaknis. Svarbiausia yra noras, o tuomet ir ieškoma priemonių. Dalia įsitikinusi, kad bendruomenės pagrindas – tai kalba ir kultūra. Ir bendruomenė bus stipri tik tuomet, kai bus gyva kalba, išlaikoma tapatybė.

Parengė Virginija Grybaitė
Dalios Makarovos asm. archyvo nuotraukos

pasauliolietuvis.lt

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS